

de qua ex professo in suis libris de *Metallophytis* inde à se cognominatis agit, quorum specimen & species diuersas anno præterito ad Illustriss. Principem *Franc. Card. Barberinum*, Aquaspartà Romam transmisit.

His ita stabilitis, quid ad Scaligeri opinionem, qui fungum esse Ambram uoluit, dicendum sit, iam liquet: non esse plantam nimirum veram, quales reliqui sunt fungi terrestres, horum enim nullus pinguedine tanta, quanta in Ambra est, poller. Dicit tamē fungus potest, cum quia fungi facie germinat, cum quia inter stirpem & terræ extremetum minerale fortassis intermediat. Quod autem fungus hic immensus, si quando maris turbulenta ingruit tempestas, & vt *Serapio* loquitur, *seuientibus procellis agitata pelagus, cum prouoluit impetuose saxa expuatur in litus. Zing vocatæ regionis: tum homines, que præsentium maris insulatus, ad vada se quam citatissimo cursu conferant, unde & apud illos Michere seu veloces cursores appellatur, & quod eructatum est Ambrarum, congerant.* De hoc inquit *F. Gregorius*, à neutris quicquam Indis comperit haberi. Quin falsum esse, si ventorum etiam turbine adeo mare intumescat, vt cælum terræ misceri videatur, aquam in fundo maris vilo modo conturbari, multo minus quæ ipsi inhaerent terræ, Ambræ inquam & ingentia saxorum volumina è mari exturbari. Placidissimam enim in fundo stationem Vrinatores, siue illi, qui margaritarum piscationi operam dant, tunc experiuntur, cum maris superficies etiam inquietissima furit.

Et qui in Navi illa, admirabili *Cornelij Trebelij* Hollandi ingenio excogitata, & *Londoni* in Anglia, vbi hodieque visitur, fabricatâ sub mari nauigarunt, sanctè mihi iurant, furentibus æquore ventis, nullam in imo maris molestiam percipi. Recipit autem hæc nauis viginti quatuor homines, quorum octo remos agunt, reliqui suis in cubiculis persistunt, qui viginti quatuor horarum spatio aere alio nullo indigent, soloque illo in navi concluso contenti viuunt, quibus exactis, superficiem maris petunt & referato nauis operculo ac paulisper aperto nouum aërem hauriunt, quo postea clauso operculo sub aquam denuo tam profundè merguntur, quam nauis Rectori ad Orgias etiam si vellet quinquaginta, vitum fuerit. Et quod mireris magis, ibi quoque magnetico indice cursum dirigunt, vbi locorum sint norunt, remisque facillimè nauem agitant. Quodque hîdem ferme omnem subleuat, est, quod eo loci vbi remigantes morantur, nauis absque fundo est, vt aqua ipsi continud aspiciant, ab ea verò minimè sibi timeant: cum in scamnis suis paulo altius sedentes pedibus haud quaquam ipsam contingant. Sed non libet nunc omnia persequi, quæ ab ipso Artificis Genero mihi non ita dudum relata fuerunt.

Nec vero simile mihi videtur *Azelum* maiorem, aut alias etiam minores pisces deuorata Ambrâ, ab ingestio veluti veneno interire. Præterquam enim, quod experientia hoc minimè constat, ratio etiam, reclamation, cum Ambrâ non aliorum instar Bituminum nauseoso & acri chalcantano spiritu ac sale, sed ex suauiore quadam minerali tamen, pinguedine componatur, quæ non dicam piscibus Pamphagis illis Neptuni pecudibus, sed nec hominibus exitio esse, comperitur. Pingua autem terrestribus quibusdam particulis mixta, ab animalibus & appeti valde, & eadem nutrire mulum, in carne maximè porcina, & caeco

Fungiformem hanc Ambram non à maris agitatione cum faxis eijci.

Mare supra agitatur infra quieti est.

Describitur mira quedam sub aquis nauigatio.

Ambram piscibus non venenâ sed cibû optimum esse.

& caeco pinguiore Rustici experiuntur. Nec absurdum est, mera etiam minera nostra licet minus congrua Naturâ, à piscibus tamen deuorata digeri posse, cum viderim sæpius in exenteratorum ventriculis piscium maiorum, minores pisces modò integros adhuc, modò semiliquidos contabuisse, & conchyliorum testâ in humore quoque chylosum abeunt, non vt vulgus Medicorum ac Philosophorum credit à magno stomachi ipsorum calore, nosse enim longè potentior nunquam hoc efficeret, sed ab alio principio, à quò videmus & vnio nes & corallia durissima in limonum succo & aceto, frigidis ab ipsis creditis humoribus, facile liquefcere: Quis enim intensus sit in ventribus piscium, gelidis in vndis semper degentium calor? cum multis ego vicibus in Testudinum tam aquaticarum quam terrestrium etiam viuentium sanguine, & corde palpitante extracto, nihil non dicam calorem, sed ne teporem quidem quin merum frigus ipso Iulio Mense, & Syrio ardente senserim, quod & in piscium mihi sanguine, in quo præcipuus animalis calor situs est, vsuuenit. Sed hæc altiori & quam hæc tempora non capiunt, speculationi reseruantur.

Neque hoc filere debeo: *Monardem* in *Ambra* sæpe Auium rostra, ac conchyliâ, & ostrearum testas reperiri scriptum reliquisse. Veruntamen *Clusius* hæc non Auium sed *Sepiarum* rostellâ, aliorum ex mente esse annotauit. Non est omnino de nihilo hæc dubitatio. Vidi enim hic Romæ non rarò, vbi sepia quam plurimâ venduntur, earum rostellâ Auium adeo rostris similia, vt incauto facile auium illa fuisse imponere potuissent. Et *Clusius* quidem ego libens assentior, sæpius hoc accidere posse. Attamè nec hoc dissimulare volo, me verû & genuinum Auiculæ rostellum oblongum & angustum acutum, integrumque in magna satis Ambræ odoriferæ optimæ massa, quâ iam sæpe laudatus *Eques* nosster *Puteanus* Lynceus (vt pretiosorum huiusmodi medicamentorum, quâ naturalium, quâ arte paratorum instructissimam habet supellestem) *Venetis* transportari huc curauerat, vidisse ac manibus tractasse. Solent autem, quæ ex *Sepijs* sumuntur non oblonga & tenuia ac compressa, sed crassa, breuia, ac lata valde esse, qualia vel in *Pisçe Orbe* Nilotico meo, vel in Auicula *Coccatibransite*, & ob id ab Italis *Frisone* & *Grossobeco* vocata, inueniuntur: vt affabrè hanc cum plurimis alijs in suo *Auiario* æri incisis & euulgatis *Ioannes Petrus Olina* I. V. Doct. egregius, sub faustis *Puteani* nostri auspicijs delineari curauit, luculento ad omnes addito commentario, qui si ita perrexerit, herbam ipsi, vlla absque contouersia, ornithologi alij omnes & Aldrouandus porrigent. Atque hæc de *Sepiarû* & Auium rostellis adducta sint, vt magis *F. Gregorij* sententiam confirmet, qui non tam maris bestias, quam cæli volucres Ambræ elui maximè inhiare testatum voluit. Quod si tamen vllam ex *Ambra* pastu *Balenam* vquam intersisse contigit, id copiar potius ingesta, quam deleteria pretiosi huius odora menti facultati tribuendum arbitror. Nam & *vini* ac *panis*, quorum hic corpus, illud Anima vinculum spiritus maximè refocillat, nimia quantitas veneni vicem subit.

Atque hucusque candide Lector, *Zibethi* *Moschi* & *Ambra* disquisitio, longiusculum forsân, quam voluisses, neque meque tenuit. Sed cum incerta illa Authorum varietas, qui vt *Lucretius* ait:

Sapiunt

Pisces nobis indigestibilia concoquunt, non à maximo calore.

Testudinis & piscium sanguis & cor, ad tantum frigidum.

Auium & Sepiarum rostra in Ambra reperiuntur.

D. Cassianus Puteanus pretiosissima medicamenta asseruat.

hæc disquisitio.

Sapiunt alieno ex ore, petuntque Res ex auditu potius, quam sensibus ipsis.

Hactenus nos caeca caligine merfos omnes traheret, puro aliquam saltem per me, disputatione hac lucem controuersijs illis allatam fuisse: nempe

Sic omniumquodque paulatim prorabit aetas In medium, ratioque in luminis eruit auras.

Cum itaque tam Moschi quam Zibethi exoticorum Animalium, dilucidam, vt spero, historiam dederimus; contraria verò iuxta se posita magis elucescant, poteram his admirabile animalculum quoddam adiungere, in quo Natura omnem mundi corruuando veluti fatorem commiscere voluisse videtur *Anna Tuya Peruanis* dictum, à *F. Gregorio* graphicè mihi descriptum. Veruntamen cum & *Nardus Ant. Recchus* noster in hoc ipso opere suo, similis propemodum meminere *Mexicanis Tzquitapal*, nobis nomine *Vulpecule*, quæ *Maizum torrefactum amulatur colore*, vocatum, eò vel lectorem nunc remittimus, vel vbi otium nobis supererit, in eodem commentando capite, aliquid de nostro addemus.

De Electione *Ambra* & quid aliud dicà faciamus, quam vt Nobilibus his Medicorum Collegijs, *Romano* inquam meo, subscribam & *Augustano*? Quorum hoc in *Germania*, illud in *Italia* ceteris facile præcellit. In hoc autem concordant ambo voce ac calamo, probari odoratissimam, leuem, sordibus carentem, grisei coloris, venis modò cinereis, modò albicantibus & notulis quibusdam rufis, croceum colorem imitantibus distinctam, ac pinguem ita, vt si acù candenti perfodiatur, oliginè aliquid succi resudet. *Romanum* Collegium griseum ac nigram tantum agnoscut, hanc verò rejicit, & vnguentarijs ac Chirothecarijs relinquit. Assineque hi, si griseum nancisci possunt, nigram emunt fragrantia à grisea longè victam. *Augustanum* tamen etiam albam nouit & rejicit, quæ & ipsa nostris Chirothecarijs nò est ignota, sed ob odoris debilitatem grisea ignobilior repudiant. Scio à plerisque hanc *Struthiocamel* ouum candore æmulantem, ceu quæ imposturam sapiat, reprobari: volunt autem aliqui hanc gypso admixto talem concinnari, quod vix crediderim, ponderosior enim, quam est, inueniretur.

Ludovicus Colerius exercitatissimus & rerum naturalium maxime gnarus Pharmacopœus, qui è regione *Panthei Agrippæ* ad insignia *S. Georgij*, instructissimam quæ factis, quæ infectis pharmacis tabernam habet, & *Tiberiace* præsertim ac *Mybridati* confectione ceteris facile palmarum præripit, sibi non semel tantum contigisse affirmavit, quod grisea illa optima *Ambra*, vbi senio confecta fuisset, albescentem colorem, id quod & mihi in *Ambra* octo annorum quam domi detinui, vsuuenit; hæc si fuisset, euasidi prorsus sarrine odoris. Hoc multoties nos in earuleo *Vitrioli* experti fuimus, vbi diutius aeri exponeretur, albedinem planè contraheret. Attramen & albam quæ recentior apparet, inueniri certum sum, sicut & nigram recentem, quod quidem in plantis, & mineralibus non est ab earum natura absonum, ne de animalibus quicquam dicam, etiam si esse partes prorsus homogeneas essent, posse tamen in aliquibus particulis colore differre. Quid igitur mirum, si in massa ingenti adeò, quantà

fungorum more è terra, caucibus, rupibus, ac scopulis maris emergit *Ambra*, color

Anna Tuya
Peruanis
animal
recchus

In Ambra
electione
probatur
Romanum
&
Augustani
collegij
medici
af
senius.

Grisea ce
teris pra
feratur.

Indonicus
Colerius
materie me
dicæ experi
tissimus
pharmacop
œus.

Grisea Am
bra senio
albescit, fi
cut & vi
trium.

In vna &
eadem ma
ssa
Ambra pos
se esse dif
ferentes co
lores.

color simul fit albus, nigricans, & cinereus siue griseus, cuius differentia rationem supra etiam *F. Gregorius* aliquam rationem probabilem attulit. Quod *Augustanum* verò Medicum Collegium illam etià, quæ auium rostris, conchyliorum & ostreorū testis permixta cernitur, refutat, id demum non omnino admittendum iudico, nisi fordes aliæ terrestres cōiunctæ ipsi hæreant. Supra enim in *Ambra* optima auiculæ rostellum me reperisse monui.

Fungitur autem dignissimè iam laudati Collegij *Romani* Medici hoc anno *M.DC.XXV.* Archiatri siue *Protomedici* munere *M. Antonius Lucianus*, acutissimus præter medendi artem Philosophus, & Medicinæ, quæ Theoremata explicat, Professor publicus, ac meus ante hos *XXV.* annos in *Nesocomio S. Spiritus* collega & amicus. In edolanda verò ac promulganda, quæ Galenicis quæ Chymicis medicamentis locupletissima *Augustana* Pharmacopœia, primariam contulisse symbolum suam mihi videtur *Raymundus Mindererus*, qui ea in scribendis libris suis, quorū complures vilesque edidit, & praxeos Medicæ felicitate donatus fuit, atque *Cæsari* ob id *Matthiæ* acceptissimus, vt suum *Suenia* præcipuè *Augusta Vindelicorum* amenissima Ciuitas *Hippocratem* iure ac merito appellare possit.

De optimi Moschi signis Lectorem similiter consulere iubeo vtramq. pharmacopœiam siue *Antidotarium Romanum* & *Augustanum*. Esse debere nimirum siccum ac perodorum, substantiæ mandendo friabilis facilè, & fragrantia cerebrum nonnihil ferientis, colore modò subflauo, aliquando subnigro, & ferè ferrugineo. Quod non est mirum, cum sanguinem cum carnibus contusum ac torrefactum, ex quibus constat, imitetur. De *Zibetho* demum medicamentis rariis addi solito, plerique qui de Animalibus commentati sunt, authores videri poterunt. Nobis ob temporis angustiam (plurima enim adhuc dicenda restant) non licet singulis his diutius & minutius immorari.

O quam ego nunc vellem per sua uolentes illos odorum campos latius expatiari, odorumque naturam penitus explorare! Cur sceminarum præsertim vterum cum gratis odoramentis *Zibetho*, *Moscho* & *Ambra* tantam habeat cōuenientiam ac sympathiam, cum factoribus verò tam insignem discrepantiam atque antipathiam; vt his reluctari, illa animalis alicuius viui instar amplexari velle videatur? quæ hystericas interim, si harum naribus percipiuntur, tanto fastidio mulieres afficiunt, vt & animo linqui & mortuis similes iacere videantur. Vidi eiusmodi sceminarum de *Ambra* *Moschique* odore delibutis Chirothecis grauissimè conquerentem, cum & ignara eius qui illas gerebat, aduentus viri esset, & multis ab ipso passibus remota in suprema domus parte resideret, cum per inferiores hic interim gradus ascenderet.

O quam itè optare ex interiori Principiorū Physicorum medulla, non calidi inquam, frigidi, humidi & sicci miscela, quæ omnia ad hanc rem nihil aut parum faciunt, rationes disquirere! Cur odorifera illa bene olèria, cordiq. vt aiunt, proficiencia adeò, balsamica pharmaca, vigorem, gratiam suam ac fragrantiam à fatidissimis tamen hominum recrementis, vrinis ac pestifero latrinarum halitu recipiant, illamq. diutius conseruent? Et quomodo spiritibus nostris odores consociari, & per hos illos nutriri dici queat? si quando ad nares admodum odoriferis rebus in syncopè lapsi refocillamur. Cuius gratia ex *Ambra*, *Moscho*, *Xyl-*

Ccc aloe,

Ambra auic
ularū ro
stris immix
ta non est
omnino
rejcienda.

Raymundus
Mindererus
Sueuicus
fuit
Hippocra
tes.

Eleotio Mo
schi.

De Zibetho
alij vi
deantur.

Varia se
ri possent
de odori
bus specu
lationes.

An odores
spiritus na
triant?

aloe, Cinamomo, Zibetho & similibus pilæ *Poma Ambre* vocata, concinnantur, quæ Pests etiam tempore circumferuntur. De hac enim spirituum nutritione dubitandi ansa illis præbetur, qui frigidæ in vultum aspersione aquæ, eisdem Syncope affectos restitui, absque vlla spirituum nutritione vident. Sic, qui tactu molliore, ac Musices sono longè spiritus magis exhilarari nostros animaduertunt, vt sono etiã à nobis grato percepto, inuiti quasi ad tripudiãdum incitemur.

An odores per species intentionales propriæ generantur.

An per spiritus potius corporeos se diffundant.

Est & hoc occultum non minus: an per species vt vocant, intentionales, tam longè se Moschi odor diffundat, vt vnica huius drachma decem durer annis, & decem sufficiat ciuitatibus odore suo imbuendis, si ab vno ad alterum continuò locum deferatur? quemadmodum fieri videmus, dum lumen à lumine accenditur, absque prioris substantiæ deperditione, vbi non rarò patrem filij, siue progenita genitores suos superant. An substantia potius verè spirituosã & corporea, licet admodum exigua, adeoque exilis à corpusculo illo Moschi prodeat, vt ponderi sensibile nihil dematur? Veluti & ex *Antimonij Vitro* ac *Regulo*, vt vocant, non qualitates intentionales, sed veri spiritus corporei, alium laxandi ac stomachum subuertendi obtinentes potentiam, in vinum aliumue liquorem quibus infunduntur, iteratis sæpe vicibus abeunt; sine vlla, quæ sensu percipi queat molis ac ponderis diminutione. Et si per species intentionales vix intellectu comprehendendas, odores dilatantur, quomodo hæ tam fixæ hæreant, vt solo canes odoratu non ferarum tantum, quæ ante horas plurimas transcurrerunt, vestigia insequantur: sed aliquot etiam post dies, vix insistentes, qua patroni ipsorum inceserunt, locum vbi ipsi commorantur, ad vnguem inueniant? quod fieri posse aliter haud videtur, nisi quod odorata corpuscula per ipsas quoque calceorum soles, & corneam vngularum ferarum substantiam, ipsi impacta diutius perseuerent telluri, quæ nostro olfactui quidem statim obliterantur, Canum verò odoratu ceu recentia odorum semina insinuantur. Nam neque

Nò si quid nos non videmus aut olfactus, idem fit in bestijs.

An odoratissima ideo sint calidissima.

Mures per obscuram nos noctem contuemur, quos *Feles* & vident & captant, argumento certissimo, plurima animalium sensibus esse obuia, quæ nobis occultantur, cum sensuum organa constructione partium & temperamento plurimum varient. Sic multis distantia passuum millibus cadauera *Vulture* odorantur, & prædã quam capturæ sint, *Lynces* longissimè distans oculorũ acie specularunt.

An summus præterea & acutissimus odor in mixtis insignem, leuem, aut nullum etiam ipsis inesse calorẽ arguat? cum Moschum certè & Ambra tam acrem, amarum, aut salum laporẽ caloris latentis maximi sobolem & signa, linguæ non communicent, quæ odore tamen præ reliquis maximè pollent mixtis. *Camphora* quin etiam & *Opium* si vulgo Medicorum credimus, frigida sunt, & simul tamen odoratissima. An vice versa calidissima vehementer vibrare odorẽ debeat? quod in *Mercurio* sublimato ac precipitato, plurimiq. alijs metallicis & Cauticis haud quaquã succedit axioma. Est autè ex Aristotele & Galeno odor caloris soboles.

Quomodo res que separatum potest esse sine in odore commixtae vero fertidissima.

Quomodo demum fieri posse autememus, vt res duæ, si ambè separatim examinentur, prorsus sint inodoræ, quamprimùm autem commiscerentur absq. vilo humore, calore, & igne externo, tam horrendum fateant, vt illis nemo assistere valeat? Huius autem rei experimentum non semel capi in *Calce vna*, ac *Sale Armoniaco* in puluerem redactis, quorum vtrumlibet sibi relictum, fatui est & nullius

lius odoris, manibus verò commixta, mirum est, quam dirum & in momento temporis quidem iaculètur factorem. Quod si hos *Retortæ* vt vocant Chymici, vbi desillatorio indas, ac per ignem vrgeas, tam pestilentis putoris aquam elicies, vt præ hac Cloacæ omnes, ac latrine balsamum tibi spirare videantur. Quæ si naribus admoueat, corinuò cerebrum penetrat, eiusdemque menynges ita ferit ac vellicat, vt cum imprudens puer meus attracto vehementer spiritu illam olfesset, clamore furentis instat sublato, in terram præ dolore concideret.

Quæ quidem omnia, an per quatuor primas illas adeò in Medicorum ac Philosophorum Scholis decantatas qualitates, quibus se problematibus qualibuscunque physicis satisfacere promittunt, expediri possunt, avidus audire desidero. Nisi forsã quintam illam incognitam & occultam qualitatem adiungant, doctæ ignorantia asylum, & à sexto, si placet, sensu perceptibilem. Si enim cuiusmodi Philosophus aut Medicus quidam fossorem aliquem interroget, cur purgantia medicamenta exempli gratia, humores, eosque determinatos e corpore deturbent, vt in fide parentum credimus; hicque se ignorare hoc statim ingenuè fateatur; tum philosophus: atqui, parum philosophus es, inquit, nescis hoc esse à qualitate occultã, à proprietate totius substantiæ, à Forma rei? Et à philosopho fossor denuo petat, quid sit illa occulta igitur qualitas? quæ facies illi sit proprietati totius substantiæ, & quæ formæ rei Formæ? ille verò musset, nec quid respondere possit inueniat, nisi hoc vnicum, formas rerum nobis ignotas esse: an sibi non poterunt ambo coniungere dextras, & cæcus cæcum ducere? Non quod ego nunc plurima in Natura latere, & nobis ignota diffiteri velim; hoc ipsum enim est, quod sapius reprehendendo inculco, nos nimis esse in reddendis rationibus faciles, quæ non rarò nullæ aut friuolæ sunt. Sed quod hic aduertendum censeam: non si quid quatuor illarum potestate qualitatum, nobis non subito in soluendis quæstionibus naturalibus ex animo succedit, idèò ad occultas confestim fugiendum qualitates esse. Neque enim, si inuenire non possis, ex quatuor elementis & horum calore, frigore, humiditate ac siccitate, neq. ex secundis appellatis qualitibus, ortum à prædictis sumentibus, cur res duæ frigidissimæ, diu prius in niue nempe refrigeratæ, quamprimùm se contingunt, absque vilo æquante externo & alieno calore, ignis inflat, temporis monumento incalescant? Cur duæ res in spidæ prius, coniunctæ postea sapidissimæ, & separatæ ambæ in odoræ, similiter odoratissimæ fiant? Cur *Aqua stygia* siue fortis dicta, rem mollissimam, ceram nempe laminæ æneæ aut ferreæ inductam, minime consumat, sed subiectũ potius metallũ durissimum erodat? Cur eadem illa plas in librum aliquem ex atramento scriptorio maculas emaculet, ipsos tamen impressos characteres minime deleat? Et cur argentum viuum mollem, chartaceam aut ligneam capsulam in qua asseruatur, non perforat: argenteam tamen, auream, plumbeamue vilo sine igne non perforat tantum, sed ferme deuoret? Horum inquam, & similibus problematum, etsi tibi per vulgaria principia solutio nõ succurrit, non idèò ad arcana statim Naturæ mysteria, quæ Angelis ferme solis nota sunt, confugiendum. Non omnia nobis omnes, inquit ille, & multa alijs patent, quæ nos latent. Sed manum iterum è tabula.

Parum diffident ab idiotis qui pleraque quasi quasi per occultas qualitates solunt.

Nò si quid per primas & secundas qualitates non solui potest subito ad formas rerum est fugiendum.

Difficilia problemata quædam.

si quis in istis problematibus non sit solutus.

Nò omnia nouimus omnes.

Atque hic tandem finis mihi odoriferis illis tribus, siue ægrorum medicamentis

Icones Ani-
malis Zibe-
thici Ma-
sculi & fa-
eminae à Fa-
bio Colum-
nae trans-
missae.

Nova Co-
lunnæ ad
Aureorem
epistola de
Zibethico
animali.

mentis siue delicatulorum blandimentis sit imponendus. Verum dum ego in hoc sum, aliæ ecce ab eodem *D. Fabio Columna Lynceo* literæ mihi Neapoli adferuntur, & ipsæ ad viuum vtriusque Zibethici animalis, masculi ac femellæ expressæ icones; quas nisi hîc insererem, putarem me in studiosorum naturalium rerum commoda peccare, cum præsertim sciam, à nemine geminas has adeo graphicè depictas fuisse. His autem me verbis iterum *D. Columna* compellat.

Nosti amicissime *D. Faber* quantum te amem, quanti æstimem, & quam tibi gratificari cupiam. Quamprimum igitur rescivi aliquid tibi ex vltimis meis literis dubium de loculis illis, ex quibus Zibethum extrahitur, hæsisse, essentne testiculorum nomine dignandi? testiculi autem in solis maribus promineant, in fæminis tamen Zibethicis ex similibus quoque locis, vtriculis scilicet testiculorum more apparentibus humor siue succus ille odoratus eximatur: volui denno eadem reuiscere animalia, illa ipsa diligentius inspicere, fidelemque eorundem à *D. Bernardino de Corduba* antiquæ Hispanæ nobilitatis, ac viro humanissimo promptè exhibitorum delineationem tibi transmittere.

Animalis Zibethici Maris Icon

D. Fabij Columnæ Lync.

Mitto icones expressas, & illâ qua potuere diligentia, exceptas, cum animal sit inquietum, semperque in clathris suis ligneis deambulet, nisi defestum humi quiescat. Maculæ in mare, quia nigriore pilo est, minus conspicuæ & minores sunt, quam in fæmina. Testes ex lateribus folliculorum cum manibus euersi, tam magni eos atrectanti manifestantur, quam ab iisdem folliculis contineri possunt. Humoris illius verò odoriferi seu liquoris ex mare plus extrahitur quam ex fæmina, quod sesquidupla magnitudine folliculos maiores, eisdemque liquore hoc non minus turgidulos & refertos atq. fæmina possideat. Alternis diebus eximitur liquor æstiuus temporibus: hieme verò, quia minus est fluidus, bis in hebdomade. Figura iuxta adpicta describit regionem, vnde humor exhauritur, folliculosq. ipsos manibus inuersos spectabilius proponit, quibus folliculis ad latus foraminum (quæ instrumento humorem exempturo in-
gressus datur) in externa parte testes adherent.

Quæ copia
Zibethi
colligatur
ex his ani-
malibus.

Quæ copia
Zibethi
colligatur
ex his ani-
malibus.

Ani-

Animalis Zibethici Fæminæ Icon

D. Fabij Columnæ Lync.

In fæmina testes illi perquisiti, non inueniuntur, molliores enim sunt illi vtriculi seu folliculi, nec vt in mare grumofitas illa & durities oblonga testium percipitur. Afferit *D. de Corduba* se olim in ædibus *Illustrissimi Card. Farnesij* faminam Catulos duos enixam vidisse. Mammillæ in nostra quatuor inuentæ sunt, plures enim, quamuis adhibita summa diligentiâ, horum animalium Custos non potuit obseruare: quia animal euerti se non patiebatur, nec in ventre manuum attacktum admittebat, vt cunq. alioqui in clunibus & sub brachijs, sine vilo molestiæ sensu se palpari permitteret. Cætera fæmina cum Mare communia habet.

Oculorum pupilla nigricans oblonga, parum superne rotunda, inferne in actum terminatur. Oculi verò nec albi sunt, vt Felium; sed nigriores ex colore castaneo & flauescente mixto: nec hilares, sed potius tristes, & depressi magis, quam eminentes. Rostrum pilis denudatum, & nares nigricantes vt Canum, fissura satis infra rictum. Pedum digiti quinque omnes simul cum paruo pollice internè sito, nec longe distincto vt in Fele. Ungues nigricantes, breues, crassosque obtinet, sed parum aduncos. Si animal gradens in conspectum veniat, potius depressum apparet, ob pedum siue crurum breuitatem, quæ non excedunt semipedem, cum totum animal ad dorsum vsque non excedat altitudine sesquipedem, sed satis longum. Quare depressius est. Cane plebeio & Vulpe, ac magis Fele, ad *Marris* siue *Melis* proportionem, satis accedens. Corpus sine collo dupla longitudine altitudinem superat.

Quantum hæc icon ab illa *Mexicana* & ab alijs nostri orbis differat, ipsa pagina ostendit. Ego regionis & climatis differentiam plurimum posse non nego: cum & hominum facies Orientalium & Occidentalium, vt vocant, *Indiarum* plurimum variant. Noui tamen & hoc: non leuem sapenimero à Pictoribus errorem committi, quod & ego aliàs expertus sum, & *Plinius* quoque retulit lib. 25. cap. 2. *Verum & pictura fallax est*, inquit, & coloribus tam numerosis, præsertim in emulatione Naturæ multum degenerat transcribentium fors varia. Hæc tamen nostra, cum aliarum iam pridem impressarum cõparatione existimari omnino exactior potest. Atque hæc tantum notare amplius potui: quæ boni vt consulas precor, & optimè vt valeas, voueo. Neapol. Calend. Octob. Anni M.DC.XXXV.

Partus &
mammillæ
huius ani-
malis fæmi-
næ.

Oculorum
descriptio.

Rostrum.

Ungues.

Crura bre-
uia valde.

Corporis
proportio.

Cur icones
horum ani-
malium ab
Americana
nostra non
parum dif-
ferant.

Abra.

us in hunc
modo test
ad hunc
modum
fuit
pud

Sciurus Mexicanus.

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

ANIMALIS huius color ipsam ferme nigritie fuliginem refert, & nostratem apprime Sciurum repræsentat. Si tamen ex icone aliquid conijcere licet, grandiusculus hic magis est nostris. Caudam habet pilis valde oblitam & villosam; latamque à dorso postrema parte ad collum vsque reflexam & protensam. Inferiores caudæ pili minus nigricant. Ungues erectos & plurimum acutos quinque possidet. In auribus ac barbula cum nostratibus conuenit.

SCHOLIÆ IVSDEM.

Hoc vbi F. Gregorius de Bolliar animalculum, tam in lignea tabula sculptum, quam in Autographo coloribus suis expressum vidit, statim Sciurum Americanum esse pronuntiauit, quod Hispanis Hardilla dicitur, & his mihi id verbis delineauit.

Sciurus est quoddam animal paruulum, visui valde gratum pulchrumque, magnitudine parui Cuniculi. Proueniunt communiter hæc animalcula in omnibus Indiæ Occidentalis siue Americæ regionibus. Et illa quidem, quæ locis valde frigidis nec admodum montuosis generantur, coloris inter cinereum subrufumque sunt; ac minus pulchra; ea verò, quæ in solo calidiore & montano simul procreantur, formosa sunt; colore aurum imitantia. Cauda horum pilis maximè abundat, aspectu placens, tam longa & larga; vt totam corporis molem cooperire possit; siue enim stet, siue sedeat, erigit illam ac versus caput reflectit.

Tam sunt agilia & ad motum prompta hæc animalcula, vt vix ea vnquam quiescere conspicias. Dum comedunt, cibum tenent manibus, siue anterioribus pedibus.

F. Gregorij de Bolliar descriptio Sciuri Americani. Color pro regione variat. Cauda. Videntur anterioribus pedibus pro manibus.

ibus Simiarum more. Cicurari facile, ac domi asseruari pro recreatione possunt, & placent præcipue propter munditiem. Caput vsque ad collum Muris maioris capiti haud est dissimile. Digi- ^{Caput.} mani ac pedum longiores quam illi in muribus, qui ad quoduis arripendum facile inflectuntur. Ungues, quales in Noctua sunt, similes. Catulos suos vel in rupibus, vel in altissimis educant arboribus, quos si transportant aut ad victum quaerendum educunt, dorso lumbisque suis imponunt, cauda tegunt velantque, ne videantur: illi interim vnguibus suis parentum pellibus leuiter in fixis, ne decident, firmiter adherent. Sunt animalia venerea valde & calidissima, ideoque ferine nunquam quiescunt, nisi quando dormiunt. Hæc omnia apprime cum Europæis nostris concordant.

Alui ego triennio integro Romæ eiusmodi animalculum nigri similiter coloris, & cicur adeo effectum, vt quouis illud modo manibus tractarem, iram tamen interim valde pronum, vt me non raro etiam morderet, nec ab alijs quam domesticis meis tangi se permitteret, adeoque verè cicuratum, vt Feles aut Canes solent esse, dici non potuit. Reperio tamen in Theriotropæo Silesiaco Genitale mari osseum esse: Lienem ruboris sanguinei; Hepar pallidiusculum, in cuius sima parte hæreat vesicula fellis subflauæ exigua.

In Ventriculis dissectis repertos nonnunquam fungos fuisse, quos credi potest depellendæ famis causâ (cùm consueti cibi, qui sunt Castaneæ Nuces Iuglandes & Auellanae, Amygdala, Picea & Abietis strobili ac Pineæ nuculae deessent) ingessisse. Meum etiam fructibus horarijs vescebatur & pane: carnes respu ebat. Dicunt etiam aliqui Glires & Sciuros cum intestinum tantum habere, quod magnitudini ventriculi facile respondeat, idque Vesalij autoritate probant. Mihi hoc difficulter creditur, qui tale quid in nullo animali viderim; licet & de Lupo hoc ipsum asseratur voracissimo Gulone, quod supra tamen falsum esse demonstraui. De dentibus hoc habeo: non dissimiles esse illis, qui in muribus reperiuntur, superiores nempe & inferiores vtrinque anteriores dios, prælongos latiusculos & acutè incidentes. Vnde non est mirum, quòd durissima Nucum & Amygdalarum putamina tam facile erodat. Caro huius non est insuauis, quam ego in Germania & quidem in Franconia, vbi rufi coloris frequentiores sunt Sciuri, quàm nigri (licet contrarium alij asserant) affam comedi. Galenus 3. de Compos. med. secundum locos, mirabiliter in excellenti aurium dolore prodesse, asserit; Sciuri adipem in Strigili repositum insillatam. Alia, quæ ego sciam ex hoc animalculo remedia peti, nulla sunt: nisi pellicularum ope ventriculo humano applicatarum calorem eiusdem fouerimus, quod alia plurimæ quoque animalium pelles præstant.

Inuenio in Epiromæ Olæ Magni Cap. 13. lib. 18. contrarium asseri illi, quod F. Gregorius dixerat. Hic enim in America animalcula hæc colore formosiora esse dixerat, quòd degerent in locis calidioribus, vt pelles etiam auricomæ viderentur: Olæus Magnus verò & ipsorum copiam, & colorem ameniorem frigori maximo tribuit his verbis: Vna adiecta infallibilis sit regula, quod quando magis tractus terrarum vergit ad Septentrionem, tanto pulchriores (frigore causante colorem) sunt harum bestiarum pelles, sub elevatione Poli scilicet, 77. graduum

Vngues similes illis in Noctua. Catuli. Calidissima & venerea sunt animalia. Hucusq. F. Gregorius.

Interna viscera qualia. Victus eorum. Dentes quales in muribus. Caro non est insuauis. Medicamentum ex Sciuro.

Opp. BA. Controuersia de coloribus Sciurorum. Olæus Magnus de Sciuris Septentrionis. inci-

incipiendo, versus supremum Polum: in quo spatio venatores magis fatigantur, quam fatiantur, hac infinita prædâ ubique in arboribus veluti grege piscium in aquis, abundante, ea præsertim commoditate, quod arbores non sine sublimes, in quibus hæc animalia ludunt. Sed reflectendo ad Meridionalem regionis situm, quanto magis reditur ad Austrum, tanto deteriores, & magis fusca occurrunt pelles. Caro huius bestiole, assa venatoribus est pro esca suavi.

Et videtur sanè de coloribus res ita se habere. Nam Italia, quæ regio est calidior, ferme Sciuros omnes educat nigriusculos; frigidior Germania verò rutilos plures, paucissimos nigros, quæ & vaccas habet plerunque rufas, & porcos albicantes, paucos nigros, qui tamen sunt frequentissimi in Italia ubi paucæ quoque vaccæ rufæ, pleræque grisei & nigrioris coloris, quicquid iam de Americanis animalibus sit dicendum.

Notat Olaus tres præcipuas Sciuri proprietates. Prima harum est, quòd exiguo insistentes ligneolo, caudâ villosâ pro velo expansâ facile amnes tranare possit, quæ si alioquin aqua imbueretur, natationi impedimento foret. Secunda, quod miros in arboribus & super congelatis niubus ludos, pulcherrimo spectaculo ostendat. Tertia, quod sagacissima bestiola caloribus tempore, longæ metuens hiemi, in nidos varios & sufficientes cibos reponat, quos claudat dextrè & aperiat nidos, pro flatu asperitate. Ego natationem nunquam conspexi, sed in silvis iucundam in arboribus agilitatem, & varias domi gesticulariones cum voluptate sæpè contemplatus sum. Et providum simul animalis ingenium in isti & admiratus sum, ubi ciborû copia ipsi oblata fuit, quam avidè amygdalas exempli gratiâ, non deuoraret quidem, sed vtrâque adeò buccas ac genas inferciter, vt plurimum rumerent, & in capsulam quandam vicinam, pro vsu suo reponeret.

Ioannes Demisianus Lynceus Cephallenienfis, vir Latina & Græca poësis facundus: Platonicæ, Aristotelicæ, Sacræ veræque Philosophiæ Christianæ apprime gnarus, & ob id Romanis Purpuratis quampluribus Principibus charus, inter doctorum colloquia virorum, cetero Polyhistor magni æstimationis: & ipse post seueriora studia, miris animalculi huius, quod ipse cicuratum planè ita assuefecerat, Natura & iustibus delectabatur, quod postmodum Excellentissimæ Principi Cæsaris Principis nostri Coniugi, ex Illustrissima illa & antiquissima Saluatorum familia prognatæ donauit. Hoc tamè certis temporum intervallis (vt referebat Illustris Princeps) Epilepticis insultibus corripiebatur, id quod post coitum (quæ parua nonnullis Epilepsia dicitur) Cuniculis non raro vsu venire scimus; quare Sciurus ille Epileptico eo tandem symptomate periit.

Nunc more nostro ad quoddam animalium genus Sciurus sit reponendus, disquirendum. Georgius Agricola in suo de Animalibus subterraneis libello, videtur Gliri Sciurum affociare. Eodem enim capite de vtroque agit, & post Glirem hæc verba subiungit: *Ab eo differt bestiola paulo minor, quam alij Græci hæc de causa* *Kαυροίον* *vocant, quod vertat & sursum versus flectat caudam: aliqui verò* *Sciurus* *quod cauda sua villis vestita & conferta, quasi stabello corpus, solet inuibrare: aliqui* *Μόρ* *exiου* *quod præterea similitudinem quandam gerat, speciemque muris. Et nescio, an non hæc quoque* *Sciurus* *verba Agricola faveant, Cap. 3 §. lib. 8. Præcedenti tem-* *pestatem*

Eadem animalia in Germania & Italia colore variâ.

Proprietates Sciuri.

Ioannes Demisianus Lynceus Græcè & Latine doctissimus. Philof. & Theolog. insignis.

Ad quod genus animalis pertinere. Agricola ad Glirem videtur referre.

pestatem, inquit, & Sciuri: obturatisque, qua spiraturus est ventus, cavernis ex alia parte aperunt fores: de cetero ipsis villosior cauda pro tegumento est. Ergo in hieme alijs prouisum pabulum, alijs pro cibo somnus. Ex hoc loco aliqui voluisse Plinium etiam Sciurum dormire hieme, coniecturam fecerunt, vt Glires etiam Aristotelis testimonio 8. de Hist. animal. cap. 17. in eo maximè genere recensentur, quæ latent, dormiunt & pinguescunt. Glires etiam latent in ipsis arboribus, inquit, pinguescuntque per id tempus (hiemem nempe) vehementer. Nec facie multum à Gliribus Sciuri discrepant. Non defuere etiam, qui hunc ipsum Aristotelis locum ad Sciurum potius, quam Glirem vi vocabuli Græci *καυροίον* torquere maluerunt. Aduersus quos tamen rectè quidem Scaliger 210. part. 4. infurgit sequentibus verbis: *Sciurum Gliremque temerè quidam confundere. Nihilò verius quod aiunt: Eundem ab Aristotele dici, quem nos Sciurum, quod caudam inuertat; hoc enim est καυροίον, id est flectere, non autem Ελακίον, id est vertere aut voluere; sed quia in casis arborum inuoluit sese, ubi dormiens pinguescat. Sciurus autem ab umbra caudæ & a flexu καυροίονος.* Addo ego, nec Sciurum de se illud Martialis affirmare posse,

Tota mihi dormitur hiems & pinguior illo

Tempore sum, quo me non nisi somnus alit.

Cum æquè hiberno atque æstiuo tempore, diurnis horis vigilet, & vix aliquot paucis nocturnis inquietissimum animal dormiat.

An potiore igitur iure Mustelarum generi Sciurum accēsebimus? Vnde & non pauci Animalium Scriptores (cum Sciuro Latinum nomen nullum sit hæcenus concessum) Mustelam Quercuum illum appellat, quod & Germanica vox nominis ipsius dicere videtur, dum vocat *Eichbermelein*; cum corruptè postea alij *Eichhornlein* dixerint. Nam *Hermelin* aliquæ Germaniæ provinciæ Mustelam domesticâ (Italis dicitur *Donnula*) vocant: hinc *Armelini Mustele* illæ omni niue candidiores, excepta caudæ extremitate: quæ nigra semper reperitur. Huiusmodi pelles pretiosissimæ cum *Zebellinis* ex *Moscovia* & gelidissimo *Septentrione* ad nos mittuntur. *Armelinorum* enim pelliculæ (quarum ego quam plurimas integras oblongas & angustas, vt Mustelæ sunt, Romæ vidi) ad tam altum honoris fastigium penetrarunt, vt non tam Imperatoris & S. R. I. Principum Electorum, quam Summorum Pontificum & S. R. E. Cardinalium Epomides condecorent. Non parum huc facit, quod Aristotelis etiam testimonio, osseum malculo Mustelæ, non aliter, atque Sciuro genitale est.

Suadent, sed non persuadent prorsus hæc argumenta. In hoc ego enim vim maximam facio ad reperiendam prorsus hæc affinitatem, vt dentium scilicet conformitatem in agnatis inueniam bestiis. Atqui, Mustelæ non habent anteriores dentes binos in superiore, & totidem inferiore maxilla latos & longos, sed breues, quod signum tanquam inseparabile & infallibile, Sciurum ab ipsis distinguit: hic enim quatuor illos admodum longos & recuruos obtinet, quales in muribus planè omnibus obseruauit, veluti Sceleton meum ostendit, quod habeo probe confectum & diligenter custoditum, magni illius Muris Androgyni, de quo in Zibethico animali aliquid dixi: quem *Rattum* etiam vocant & falsò *Glirem* antiquorum esse (quo nomine à pluribus audit) existimant. Glires enim, qui siluas incolunt, & hieme in excauitis arboribus dormiunt,

NON

Coniectura pro Agricola.

Non pertinere ad Glirem bene Scaliger.

An sic ex Mustelarum genere.

Armelinorum pelles pretiosæ.

Non esse Mustelam quia dentes repugnant.